

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De s[e]c[un]do sacramento s[i]c[ut] [con]firmat[i]o[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

hull notanda.
 stio cerci ad manū signat fidei et amoris claritatem. Tertio vestis candida signat innocentie restitutōem. **¶** Notādū q̄ pueri qui sine baptismo decedūt ad lymbū pueroꝝ descendūt. vbi est pena damni et nō sensus. quia nec esuriūt neq; sitiūt nec habēt frigus nec calorē. simplr̄ nullam penam sensibile sustinent. s̄ solummodo q̄ sint p̄uari visionē dei. et hec est pena damni. **¶** Querit̄ vtr̄ pueri iudei s̄ filii s̄nt pueri christianoꝝ sine baptismo decedūt. R̄deō q̄ sic. qz̄ habēt eālem culpaz. s. peccatū originale. et nullum actuale nec christianoꝝ nec iudeoꝝ pueri. ergo habēt eālem penā s̄z penā damni. S̄z q̄ infidelis ad ānos discretois puenit. si tunc nō susceperit fidei r̄cipō facto peccat mortaliter nō suscipiēdo fidē. Et nullā excusatōem p̄t habere infidelis. qz̄ fides xp̄iana p̄dicata ē p̄ vniuersum mūdum. **¶** Vñ xp̄s dixit di scipulis suis **¶** Marci. xvi. Euntes in orbem vniuersum p̄dicare euāgelium oī creature. ps̄. In oēm terram exiit sonus eorum etc. Et quicūq; mortū talis infidelis: tūc immediate ad infernū descendit. **¶** Vñ **¶** Marci. xvi. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus erit. q̄ verō nō crediderit dānabit. In sup̄ quocienscūq; infidelis: siue paganus siue iudeus vsurōnis habēs sciēt̄er facit p̄tra aliq̄d preceptoꝝ dei: toties peccat mortalr̄. et ignorātia nō excusat tales. **¶** Vñ **¶** Auḡ. de grā et li. ar. Jo diuina p̄cepta data sunt vt excusatio de ignorātia nō habeat

De sacramento

confirmatiois.

Quoniam confirmatio vtrū sit sacramentum necessitatis. **¶** Respō deo q̄ sic: et hoc p̄pter sp̄ialem p̄gnā ad quā hō iuuat. licz̄ simplr̄ nō sit sacramentū necessitatis. qz̄ sine eo p̄t hō saluari. s̄ nihilomin⁹ p̄temp̄ eius damnabilis est. **¶** Hec **¶** Tho. in. iij.

dist. vij. **¶** Vtrū p̄feratur grā in sacramento p̄firmatiois. **¶** Respō deo s̄m **¶** Tho. q̄ grā p̄fertur nō solū cōiter sicut in quolibet sacramento p̄fert grā emūdans a peccato. sed etiā sp̄ialis grā p̄ quā quis deputat ad effectū sc̄itatis. et ydoneus fit ad xp̄m p̄firēdū. **¶** Vñ de grato facit magis gratū. **¶** Itē querit̄. q̄b; debeat p̄ferri. **¶** R̄deō s̄m b̄m **¶** Tho. **¶** Om̄ib; xp̄ianis: etiā pueris: viris: et mulierib; q̄bus cōis est pugna sp̄ialis. qz̄ s̄m **¶** Job. vij. **¶** Dilicta est vita hoīs sup̄ terrā. **¶** **¶** Itē sciendū q̄ ad p̄firmatōem sex requirunt. duo ex p̄te sacramēti in se. s. materia crismatis. et forma verboꝝ q̄ talis est. **¶** Signo te signo crucis: p̄firmo te crismate salutis. in noīe patris et filij et sp̄is sancti. **¶** Duo ex p̄te ministri. s. dignitas p̄ficialis. et intētio debita. **¶** Duo ex p̄te suscipientis. s. frons in qua debet fieri crismatio. et q̄ p̄firmandus sit baptisatus. **¶** Et sciendū q̄ vnctio crismatis trip̄l̄ fit in tribus sacramētis q̄ imp̄munt caracterē. **¶** In baptismo fit in vertice ad designandū fidei susceptōem. **¶** In p̄firmatōe fit in frōte ad designandū audaciā p̄fessionis xp̄i noīs. **¶** In ordine fit in manib; ad designandū p̄tatem p̄secrādi corpus xp̄i. **¶** **¶** Effectus p̄firmatiois ē multiplex. **¶** Primo. qz̄ grām datā in baptismo p̄seruat. ps̄. **¶** Confirma hoc de⁹ qd̄ opar⁹ es in nob. **¶** Secūdo ad militiā sp̄ialem p̄parat. et qz̄ oēs xp̄iani debēt eē in bello xp̄i. ergo oēs debēt recipere hoc sacramentū. vt facilius possint p̄tra mundum: carnē: et diabolū pugnare. **¶** Tertio ad p̄fessionē p̄stantem noīs xp̄i aiat quem oportet verū deū et verū hoīez cōfiteri. **¶** Primo oportz̄ vt p̄fiteamur eum s̄m diuinā naturā patri et sp̄is sc̄o coeq̄lem. quod notat̄ in forma verboꝝ vbi fit expressio trinitatis. **¶** Secūdo vt cōfiteamur eū s̄m humanam naturā crucis supplicium p̄tulisse. qd̄ notat̄ in crucis cōsignatōe que fit in frōte. **¶** Et ne erubescamus vel timeamus christū confiteri.

De sacramento

Tertio ut intus et extra nos spiritali deco-
re ornent. intus quidem per conscientie puritatem
et extra per odorem bonae fame. Et haec duo
signantur in crismate quod conficitur in oleo
propter primum. et balsamo propter secundum.
Quarto in bonis agendis vel malis su-
stinendis roboratur. datur enim hic spiritus sanc-
tus ad roborandum. Quinto animam et cor-
pus armat. animam quidem propter impassio-
nem characteris. corpus vero per clypeum
crucis. **S**exto per istud sacramentum sunt fide-
les pleni christiani: plenitudine dico copiae
quod tamen in baptismo pleni facti sunt plenitu-
dine sufficientie. **S**eptimo post pugnam
coronatur. quod notatur in vitra que circa ca-
put ligatur. **C**onfitendum est autem de isto sacra-
mento si quis illud in peccato mortali rece-
perit. Quia quicumque hoc sacramentum in pec-
cato mortali recipit mortaliter peccat. **E**r-
go iuvenes qui debent confirmari inducendi
sunt ut antea confiteantur. et insinuandi sunt
eis effectus sacramenti confirmationis. ut
eo maiorem devotionem ad illud sacramen-
tum digne capiendum acquirant.

De tertio sacra-

mento scilicet penitentia.

Penitentia secundum Augustinum est mala
preterita deplangere: et plangenda
iterum non committere. Penitentiae
utilitas et dignitas ostenditur. Primo in hoc
quod nihil est quod deo tantum placeat nisi om-
nia in peccatore sicut penitentes amplius a
peccatis cessare. Hoc probatur. quod si dares
deum omnia bona temporalia quae habes et omnes
pauperes pasceres. et infinita monasteria
et ecclesias construeres: deo non places nisi
peniteas. Item si habueris omnem scientiam
ita quod per totum mundum pacem faceres: omnia bo-
na in mundo consilio tuo disponderes. Item
si lingua hominum loquereris et angelorum. id est
quod tot perverteres peccatores ut omnes predicatores
ab initio mundi perverterentur: factus es ve-
lut es sonans. quod alijs prodes si te ipsum con-
sumis si a peccato non cessas. Item si tradi-

deris corpus tuum ita ut ardeas: deus tamen
non placas nisi peniteas. et a peccatis cesses.
Quia deus contritorem et penitentem diligit. quod per
hoc de celis in terram. de angelis ad peccato-
res. de delicijs in enarrabilibus ad penas
inestimabiles venit. imo tamen penitentiam affe-
ctat dominus. quod cum omnia bona in celis haberet
cum angelis pro nobis penitentiam assumpsit. ut
eius preciositatem peccatoribus per verbo et exemplo
commendaret. **I**uxta illud **Baruch. ix.** Non
veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.
Etiam sancti assumpserunt penitentiam. ut sanctus
iohannes baptista. beata virgo maria quae non deliquit
unquam. et multo magis nos peccatores. **I**tem
diabolo nihil molestius est respici peccato-
ris quam peccatores vere penitentes. non enim ipsum tam
tam molestares o peccator. **C**um per impossibile lo-
quar si eum in camino ponerem. si suspenderem
si rotarem. non tantum tristat quoad aliquid
quod. intantum tristat de penitentia hominis quod in per-
petuum tanto tristatior est. **Baruch. v.** Sic
gausa est in tua ruina et letata est in casu
tuo babilon: sic tristabit in tua consola-
tione. **I**deo autem tantum dolet quod tam longum
laborem in te perdidit et valde profundus ex eo
quod homo debet venire ad tantam gloriam: de qua
ipse cecidit. **B. C.** Item nihil homini peccato-
ri vult quam a peccato cessare et penitente. et non si
bi esset tam vtile quod quidam pro eo tot missae de-
cantarent quae stelle sunt in celo. et omnes sancti
pro eo intercellerent. et si celum quidam ei aper-
turerent et pluerent secundum velle suum. et sol et luna
et stelle secundum voluntatem suam cursum suum per-
gerent. imo si quidam angelus descenderet de
celo et loqueretur ei. et raperet in aere ab ange-
lis sicut factum est aliquibus sanctis. imo si beata
virgo loqueretur ei. **N**ec mirum cum ipse dominus sepe
locutus est cum iuda. et tamen donatus est. **S**i in-
terrogares omnes sanctos de utilitate penitentiae:
Responderent quod quilibet eorum vellet recedere a penitentia
pro parte suam donum quod a deo habet in celo. **A**n-
selmus. **U**nusquisque gaudet tantum de alterius
merito quantum de suo proprio. **S**i mariam
interrogares. responderet quod vellet recedere a penitentia
pro parte omnia sua merita et gaudia. **S**i christum
responderet quod daret tibi vellet ea gaudia